

Piotr Bukowski *

Kamila Czok **

Justyna Magiera ***

ZAKŁAD FILOLOGII SZWEDZKIEJ
PRZY INSTYTUCIE FILOLOGII GERMAŃSKIEJ
UNIwersytetu Jagiellońskiego

1. CHARAKTER I OSIĄGNIĘCIA JEDNOSTKI

Zakład Filologii Szwedzkiej utworzony został w roku 1973 przez prof. dra hab. Aleksandra Szulca, ówczesnego dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ciągu kolejnych lat zakład rozwinął się, stając się czołową jednostką dydaktyczną oraz znaczącym centrum naukowo-badawczym w obrębie filologii szwedzkiej w Polsce. Wieloletni kierownik krakowskiej szwedystyki, dr hab. Genowefa Sadalska, przyczyniła się do wzrostu naukowego prestiżu zakładu w kraju i za granicą. Jej następczyni, dr hab. Sławomira Kaleta-Wojtasik, ustabilizowała sytuację kadrową jednostki, zaś obecny kierownik, dr hab. Piotr Bukowski, rozpoczął modernizację zakładu, m.in. poprzez dostosowanie programu studiów do systemu bolońskiego oraz otwarcie dydaktyki i badań naukowych w kierunku kultury i języków innych państw skandynawskich (zwłaszcza Norwegii i Islandii).

Osiągnięcia naukowe pracowników zakładu wyróżnione zostały przez krajowe i zagraniczne instytucje licznymi stypendiami i nagrodami, m.in. dwoma międzynarodowymi stypendiami SWEA, warszawskim stypendium SWEA, stypendium im. Alexandra von Humboldta, stypendium Fullbrighta oraz dwoma nagrodami Akademii Szwedzkiej. W Zakładzie Filologii Szwedzkiej IFG UJ prowadzone są badania w zakresie językoznawstwa szwedzkiego, literatury szwedzkiej, norweskiej i islandzkiej oraz przekładu i komunikacji międzykulturowej (w perspektywie skandynawistycznej). W ramach badań prowadzonych w tej jednostce powstały 3 habilitacje i 8 doktoratów (spis publikacji pracowników Zakładu dostępny jest pod adresem: <http://www.filg.uj.edu.pl/ifg/publikacjezfsz.html>)

Wizytujący placówki skandynawistyczne na świecie prof. Lars Lönnroth tak opisał wrażenia z odwiedzin w Zakładzie Filologii Szwedzkiej IFG UJ: „Szczególne wrażenie

* Uniwersytet Jagielloński; pbuk@kki.net.pl.

** Uniwersytet Jagielloński; kamila.czok@gmail.com.

*** Uniwersytet Jagielloński; justyna.magiera@gmail.com.

zrobiła na mnie wizyta na filologii szwedzkiej w szacownym Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie polscy literaturoznawcy, perfekcyjnie mówiący po szwedzku, prowadzą wykłady na temat metafory w nowoczesnej szwedzkiej liryce, współczesnej teorii literatury i innych ambitnych zagadnień” („Svenska Dagbladet”, 5 czerwca 2001).

2. STRUKTURA KADROWA

Zakład Filologii Szwedzkiej IFG UJ dysponuje dwoma etatami lektorskimi: jeden z nich obsadzony jest przez lektora szwedzkiego, który prowadzi naukę języka na wszystkich latach studiów. Lektor zatrudniany jest z rekomendacji Instytutu Szwedzkiego w Sztokholmie, wspierającego Zakład finansowo i organizacyjnie (ofiarowując dary książkowe, sprzęt dydaktyczny, stypendia). Pozostałych dziewięć etatów to etaty naukowo-dydaktyczne, rozdzielone pomiędzy literaturoznawstwo, lingwistykę i translatoologię. Oznacza to, iż wszyscy pracownicy naukowci prowadzą zajęcia związane ze swoimi dziedzinami, gwarantując tym samym ich najwyższy poziom akademicki. Nauczanie przedmiotów powiązanych z historią Szwecji realizowane jest przy współpracy z Instytutem Historii UJ.

W Zakładzie Filologii Szwedzkiej IFG UJ są aktualnie zatrudnieni następujący pracownicy:

Krzysztof Bak, dr hab. (literaturoznawca),
Jan Balbierz, dr hab. (literaturoznawca),
Piotr Bukowski, dr hab. (literaturoznawca, przekładoznawca),
Ewa Data-Bukowska, dr (językoznawca),
Monika Jazowy-Jarmuł, dr (językoznawca),
Iwona Kowal, dr (językoznawca),
Grażyna Pietrzak-Porwisz, dr (językoznawca),
Magdalena Wasilewska-Chmura, dr (językoznawca),
Kristin Larsson, mgr (lektor szwedzki),
Julia Nowicka, mgr (pracownik dydaktyczny),
Marta Stasiak, mgr (językoznawca),
Marta Rey-Radlińska, mgr (literaturoznawca),
Elżbieta Żurawska, mgr (literaturoznawca),
Dorota Radomska-Kowalczyk, mgr (bibliotekarz).

3. DYDAKTYKA

W ostatnich latach znacząco wzrosło zainteresowanie studiowaniem szwedystyki, co spowodowało zwiększenie limitu przyjęć na studia I stopnia do 25 miejsc w roku akademickim 2006/2007 i 30 miejsc począwszy od roku 2007/2008.

Mając na uwadze rosnące zainteresowanie studiowaniem języka szwedzkiego, w zakładzie opracowany został nowy program nauczania i wprowadzono kursy, które zmieniają

dotychczasowy typowo filologiczny profil studiów na studia o wyraźniejszym ukierunkowaniu kulturowym. Osoba decydująca się na studia o specjalności filologia szwedzka ma nie tylko możliwość uczenia się języka szwedzkiego, niemieckiego i niderlandzkiego, lecz zyskuje również pogłębioną wiedzę na temat szeroko pojętej kultury szwedzkiego obszaru językowego, tj. literatury, sztuki, historii, polityki, religii oraz zagadnień społecznych. Oprócz tego studenci przyswajają sobie ogólną wiedzę dotyczącą pozostałych krajów nordyckich. Ważnym elementem nauczania są przedmioty tłumaczeniowe, które obejmują teorię przekładu, przekład literacki, tłumaczenie tekstów fachowych oraz technikę tłumaczenia ustnego.

Stosując się do wytycznych tzw. systemu bolońskiego Zakład Filologii Szwedzkiej oferuje stacjonarne studia I stopnia (licencjackie, sześć semestrów) oraz studia II stopnia (magisterskie, cztery semestry). Kształcenie na poziomie licencjackim zakończone jest egzaminem, natomiast warunkiem ukończenia studiów II stopnia jest napisanie pracy magisterskiej w języku szwedzkim.

Program nauczania obejmuje przedmioty obowiązkowe i przedmioty opcjonalne. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów trwają zwykle jeden semestr i stanowią jednostki tematyczne kończące się egzaminem. Podczas dwóch pierwszych lat nauczanie przedmiotów teoretycznych odbywa się po polsku, na roku trzecim większość przedmiotów wykładana jest także w języku szwedzkim. Na drugim etapie kształcenia studenci wybierają seminaria magisterskie i związane z nimi kursy specjalizacyjne w obrębie trzech głównych dziedzin, tzn. literaturoznawstwa, językoznawstwa i translatologii.

Studia I stopnia obejmują, poza kursami przedmiotowymi, również obowiązkowe czterotygodniowe praktyki realizowane przez studentów w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach mających powiązania ze Szwecją lub krajami skandynawskimi.

4. SKANDYNAWISTYCZNE KOŁO NAUKOWE STUDENTÓW FILOLOGII SZWEDZKIEJ UNIwersytetu Jagiellońskiego

Skandynawistyczne Koło Naukowe (w skrócie SKON) powstało w 2009 roku, kiedy to członkowie założonego dwa lata wcześniej Koła Naukowego Studentów Filologii Szwedzkiej postanowili realizować swoje interdyscyplinarne zainteresowania pod nowym szyldem. Od tego czasu jego aktywność naukowa oficjalnie wykroczyła poza tereny Szwecji (choć z racji studiowanej specjalności wciąż poświęcamy jej najwięcej uwagi) i objęła również: Norwegię, Danię, Finlandię i Islandię. Zmiana ta sprawiła, że Koło stało się pierwszą instytucją w Krakowie zajmującą się krajami skandynawskimi w sposób całościowy.

Opiekunem naukowym koła od początku jego istnienia jest Kierownik Zakładu Filologii Szwedzkiej, dr hab. Piotr Bukowski.

Koło w realizację swoich projektów stara się angażować nie tylko swych członków, ale również wykładowców i studentów zarówno filologii szwedzkiej, jak i innych kierunków (m.in. filologii obcych, socjologii, religioznawstwa, ekonomii, prawa). Ponadto

stara się utrzymywać stały kontakt z innymi kołami naukowymi i całym środowiskiem akademickim polskiej skandynawistyki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie). Realizuje także wspólne projekty z rozmaitymi instytucjami, takimi jak np. Fundacja Splot, czasopismo Krytyka Polityczna, krakowskie kino Agrafka, wydawnictwa: słowo/obraz terytoria, Zakamarki, Czarna Owca. Działania koła obejmują często swym patronatem: Ambasada Szwecji, Honorowy Konsulat Danii i Szwecji, Konsulat Norwegii, Instytut Polski w Sztokholmie oraz Svenska Institutet.

Pomimo stosunkowo krótkiej działalności, Skandynawistycznemu Kołu Naukowemu udało się z sukcesem zorganizować kilka konferencji naukowych. Pierwsza z nich, „Szwecja – od początków państwa dobrobytu do współczesności” odbyła się 8 maja 2009 roku. Była to studencka konferencja interdyscyplinarna, skupiona wokół analizy przemian społeczeństwa szwedzkiego z perspektywy kulturowej, społecznej i politycznej. Wystąpienia prelegentów miały dać odpowiedź na pytanie, jak doszło do tego, że względnie jednorodne społeczeństwo bezpiecznego państwa dobrobytu zaczęło się przekształcać w wielokulturową strukturę, i jak sobie radzi z pojawiającymi się w związku z tym nieznanymi dotąd wyzwaniem.

Rok później, 29 maja 2010 roku, SKON zorganizowało Międzynarodową Interdyscyplinarną Konferencję Naukową „Szwedzki model. Egalitaryzm”, w zamierzeniu będącą pierwszą z cyklu konferencji poświęconych wybranym elementom systemu społeczno-politycznego Szwecji. Referaty wygłosili m.in.: goście z Uniwersytetu Sztokholmskiego: prof. Christer Hedin i Jenny-Leontine Olsson.

Konferencji eksperckiej towarzyszyła konferencja studencka „Ze szwedzkiej perspektywy”, która miała miejsce 30 maja 2010 roku. Jej celem było podsumowanie i przedstawienie wyników projektów przeprowadzonych podczas wyjazdu naukowego do Szwecji. Oprócz wygłaszanych na podstawie własnych badań i obserwacji referatów, członkowie SKON przygotowali także osobne spotkanie w Klubie Re, podczas którego zaprezentowali pokaz slajdów będący ilustracją wyjazdu.

Stałym elementem działalności koła są regularne spotkania jego członków. Zazwyczaj towarzyszy im tzw. *Filmvisning*, czyli seans filmowy, na którym prezentowane jest kino skandynawskie o różnicowanej tematyce, poruszające problemy często kontrowersyjne, skłaniające do dyskusji. Wyświetlane są zarówno klasyczne dzieła uznanych reżyserów, jak i produkcje niszowe, nieznanne szerszej publiczności. Spotkania filmowe pozwalają nie tylko na lepsze zrozumienie skandynawskich realiów, ale stanowią też nieocenioną pomoc w nauce języka.

Popularyzowanie kultury Skandynawii wśród członków koła oraz jego sympatyków realizowane jest również za pomocą możliwości, jakie daje Internet. Z profilu SKON na portalu Facebook oraz z prowadzonego przez jego członków bloga można dowiedzieć się o imprezach kulturalnych i naukowych związanych ze Skandynawią, a także poznać najnowsze inicjatywy koła.

Obecnie koło naukowe ma w planach przede wszystkim dwa duże przedsięwzięcia. Pierwsze z nich jest nawiązaniem do wcześniejszego projektu, jakim było dwukrotne wydanie zeszytów naukowych – „SE Kultura” oraz „SE Społeczeństwo”. W przyszłym roku aka-

demickim zostaną wydane Skandynawistyczne Zeszyty Naukowe, poświęcone dwóm dziedzinom: społeczeństwu i kulturze. Ważnym założeniem jest nadanie temu projektowi stałego charakteru. Ponadto na jesień planowana jest organizacja kolejnej już konferencji eksperckiej.

Członków koła naukowego do działań motywuje szczerą nadzieją, że zarówno minione, jak i te dopiero planowane przez koło przedsięwzięcia, przyczynią się do rozpowszechnienia wiedzy o krajach skandynawskich, a może nawet staną się dla wielu osób inspiracją do rozpoczęcia własnych poszukiwań na gruncie niewątpliwie fascynującej dziedziny, jaką jest skandynawistyka.

ADRES ZAKŁADU FILOLOGII SZWEDZKIEJ IFG UJ

Zakład Filologii Szwedzkiej IFG
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
ul. Straszewskiego 25/2
31-113 Kraków
e-mail: zfszwed@vela.filg.uj.edu.pl
tel. +48 (0)12 663 39 29
sekretariat IFG UJ: +48 (0)12 663 23 17